VBT

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

2020

JAARVERSLAG

Woord vooraf

Zeggen dat 2020 een uitzonderlijk jaar was, is een understatement. Het was het jaar van mondiale onzekerheid, van de grondige verstoring van het sociale leven, van lockdowns en duizenden doden. Het was het jaar waarin Belgen zelfs niet meer op café of restaurant mochten gaan. Het jaar waarin de Europese éénheidsmarkt – die we zo vanzelfsprekend achten – onder druk kwam te staan en grenzen op slot gingen. Het jaar waarin zorgpersoneel helden werden en voedsel terug gewaardeerd werd. Kortom: een memorabel en zelfs historisch jaar – in alle mogelijke opzichten. Hét jaar waarin we als producenten-organisaties ook de kracht en weerbaarheid van de groente- en fruitsector bewezen hebben.

Want wat bleek? De producentenorganisaties waren bestand tegen de zware uitdagingen van de extreem fluctuerende marktomstandigheden. Met een omzet van 1.078 miljoen euro (+9% ten opzichte van 2019) beleefden we samen met onze leden zonder meer een recordjaar. In zeven jaar tijd steeg de omzet van onze coöperaties met meer dan 25%. Daarbovenop realiseerde de coöperatie van de producenten van diepvriesgroenten een omzet van 103 miljoen euro (+3%), zonder meer een topprestatie in een zeer competitieve markt voor groenten en fruit.

Maar een coöperatie is meer – veel meer – dan louter een afnemer en aanbieder van groenten en fruit. Coöperaties leveren hun leden een totaalpakket aan diensten waarbij het welzijn van de teler en van zijn of haar bedrijf op de lange termijn centraal staat. Met andere woorden: coöperaties zijn de ultieme bescherming van de telers tegen de uitdagingen in onze sector. In 2020 bleek dat producenten-organisaties zelfs in de meest uitzonderlijke omstandig-heden in staat zijn om hun meerwaarde te bewijzen.

We zijn een organisatie die gelooft in een Europese politiek in het algemeen en in de Europese landbouwpolitiek in het bijzonder. 2020 was op Europees niveau het jaar van de grote ambities, met de lancering van de Europese Green Deal en de Farm-to-Fork-strategie. Deze politieke ambities creëren kansen voor de groente- en fruitsector, terwijl de EU ons ook uitdaagt om in de toekomst nog duurzamer te worden. We willen die uitdaging graag aangaan op voor-waarde dat de transitie fair, betaalbaar en realistisch is.

We zijn actief aanwezig op het nationale én internationale toneel en we bouwen mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader. We zijn er immers rotsvast van overtuigd dat duur-zame ontwikkeling enkel kan slagen als er een goed evenwicht is tussen economische, ecologische en sociale duurzaamheid. Het doet ons deugd dat we voor deze inspanningen waardering krijgen op Europees niveau.

Kortom, 2020 was een rollercoaster waarop we je graag meenemen in dit jaarverslag.

We wensen je veel leesplezier.

RITA DEMARÉ
Voorzitter

LUC VANOIRBEEK
Algemeen secretaris

“Duurzame ontwikkeling kan enkel slagen als de balans tussen sociale, economische en ecologische aspecten in evenwicht is. Daar zijn we rotsvast van overtuigd.

1

Over VBT

Het VBT
p. 6

Leden
p. 17

Aanvoer & omzet
p. 18

2

Hoofdpunten 2020

Coronapandemie maakt mensen bewuster van het belang van voeding
p. 28

Farm-to-Fork biedt groenten en fruit enorme kansen
p. 31

Responsibly Fresh Goodness by nature
p. 34

Markttoegang derde landen
p. 37

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties

Het VBT

De naam van onze organisatie spreekt voor zich: we zijn een verbond, dat mensen en organisaties verbindt. Het coöperatieve gedachtegoed zit dan ook verweven in het DNA van al onze leden. Elke dag opnieuw slaan we bruggen tussen de leden onderling, maar ook naar de bredere samenleving.

We kijken met een open blik naar de wereld, want jezelf isoleren is niet meer van deze tijd. We zijn eerlijk en correct in onze vertegenwoordigingen, betrouwbaar in onze politieke contacten. Ons hoofddoel? **Een sterk verbond zijn voor producentenorganisaties en hun leden in de groente- en fruitsector**.

We volgen zowel de politieke en wetenschappelijke als maatschappelijke evoluties op de voet. Een van onze belangrijkste uitdagingen? Bedreigingen voor onze leden omzetten in kansen, op elk moment. De twee cruciale factoren hierbij: de juiste kennis en de ontwikkeling van een maatschappelijk draagvlak voor ons model van ondernemen. Kennis en inzicht zijn onmisbaar in onze snel veranderende samenleving. We willen met onze jarenlange kennis, ervaring en inzichten de coöperatieve groente- en fruitsector optimaal laten functioneren, maar ook het nationale en internationale maatschappelijke en politieke debat ondersteunen.

> WE ZIJN EEN VERBOND, DAT MENSEN EN ORGANISATIES VERBINDT. HET COÖPERATIEVE GEDACHTEGOED ZIT DAN OOK VERWEVEN IN HET DNA VAN AL ONZE LEDEN.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

Als verbond moeten we blijvend aandacht besteden aan een **maatschappelijk draagvlak** voor onze coöperatieve aanpak. We gaan het debat aan met de diverse – en vaak nieuwe – spelers in de samenleving, geven hen op die manier inzicht in onze werkwijze en dwingen ook respect af voor wat we doen.

SAMEN STAAN WE STERKER

Bij de telerscoöperaties – onze leden – staat samenwerking centraal. Daarom zetten we collectieve acties op touw. We moeten ons voortdurend afvragen: "*Hoe gaan we samen zo efficiënt mogelijk vooruit?*" We streven ernaar om de logistieke keten, van producent tot consument, zo kort en vlot mogelijk te houden. Voor beide partijen is een coöperatie wel degelijk een meerwaarde: dankzij ons kunnen producenten gezamenlijk naar de markt, hebben ze altijd een afzetmarkt en krijgen ze inzicht in hun klant. Consumenten in binnen- en buitenland zijn er op hun beurt zeker van dat ze steeds kwalitatieve producten kopen. Coöperaties investeren ook in innovatie en ontwikkeling. Zo hebben we in Vlaanderen een uitgebreid systeem van proeftuinen en onderzoeksinstellingen die voor een aanzienlijk deel door hen worden gefinancierd. Hierdoor behouden we onze voorsprong op andere productieregio's.

COÖPERATIES WERKEN AAN DUURZAAMHEID

1 Ten eerste is er de **economische duurzaamheid**. We zorgen ervoor dat producenten samen naar de Europese markt kunnen en zo hun positie binnen de voedingsketen kunnen versterken. Er zijn immers heel weinig afnemers tegenover enorm veel relatief kleine aanbieders.

2 Een tweede vorm is de **ecologische duurzaamheid.** Hiervoor zetten we sterk in op voorlichting en vorming. Het doel? Steeds een optimaal product aanbieden met een minimale milieu-impact.

3 Een derde pijler is de **sociale duurzaamheid**. Zo zetten onze producentenorganisaties zich in om via een efficiënte keten het voedselverlies maximaal te beperken. Is er toch nog overschot? Dan geven we dat onder andere aan sociale instellingen.

Tenslotte moeten we meer durven. Binnen de sector moeten we het coöperatieve gedachtegoed meer onder de aandacht brengen, want we zijn ervan overtuigd dat onze samenwerking onze sterkte is. Samen is onze draagkracht groter, samen kunnen we meer aan. Dat bewijst de sterke omzetstijging van al onze coöperaties. Coöperaties zijn niet voorbijgestreefd. Integendeel zelfs: in allerlei sectoren blijven coöperatieve initiatieven ontstaan.

Laten we teruggaan naar onze roots. Laat onze organisatie en afzetstructuur een voorbeeld zijn voor buitenlandse telers. Laten we samen trots zijn. **Want samen staan we sterker, dát is onze grote meerwaarde**.

VERTEGENWOORDIGING

Als sectororganisatie vertegenwoordigen we onze leden in tal van organisaties in binnen- en buitenland. We gaan in overleg met relevante partijen, duiden gezamenlijke standpunten en verdedigen de belangen van onze leden bij:

Het directoraat-generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling (DG AGRI) van de Europese Commissie

- de Civil dialogue group (CDG) on Horticulture, Olives and Spirits
- de Civil dialogue group (CDG) on Unfair Trading Practice
- de Working Group on Apples & Pears, Expert Group on Apples & Pears, Forecast Group on Apples & Pears
- de Working Group on Tomatoes, Expert Group on Tomatoes, Forecast Group on Tomatoes

De federale overheidsdiensten

- het Raadgevend Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- de Taskforce Export Agrifood onder leiding van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken
- de Adviesraad en het Plantenfonds van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (Federale Overheidsdienst Volksgezondheid)

De Vlaamse overheid Departement Landbouw en Visserij

- de Werkgroepen Gewasbescherming Kleine Teelten
- de Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij
- de Sectorgroepen IPM
- de Werkgroepen Oogstramingen
- de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Onderzoek

- het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

Promotie

- het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

De kwaliteitssystemen

- GLOBALG.A.P.
- Qualität und Sicherheit (QS)
- Vegaplan

De agro-voedingsketen

- het Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)
- Comeos
- het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

Verder in het binnenland

- GS1 Belgilux
- het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)
- de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

Internationaal

- Copa-Cogeca – de Working Group Fruit & Vegetables
- Freshfel Europe
- de World Apple and Pear Association (WAPA)

DIENSTVERLENING

Als sectororganisatie staan we ten dienste van onze aangesloten leden. Onze dienstverlening omvat een ruime waaier aan activiteiten.

Datamanagement

Door middel van databeheer informeren we diverse partijen over de marktontwikkelingen in de groente- en fruitsector. Onze VBT-database wordt door de leden dagelijks aangevuld met verkoopvolumes en marktprijzen. In de werkgroep Oogstramingen Fruit en Oogstramingen Groenten van de Vlaamse overheid geven we jaarlijks een overzicht van productiearealen en -volumes en maandelijks een overzicht van hardfruitvoorraden. Internationale data worden uitgewisseld binnen de World Apple and Pear Association (WAPA). We stellen de informatie in eerste instantie ter beschikking van de leden-producenten-organisaties en de aangesloten producenten. Er worden ook regelmatig bijdragen geleverd aan de Vlaamse overheid en in de pers – in de publicaties Boer&Tuinder, Fruit en Proeftuinnieuws.

Administratieve beheer

We staan in voor het administratief beheer van de simultaan-verkoop en het thuiskoopsysteem. Dankzij de simultaan-verkoop kunnen op de onderling elektronisch verbonden veilingen dezelfde producten gelijktijdig verkocht worden en met het thuiskoopsysteem kunnen kopers aankopen vanop afstand. We beheren een bestand van kopers die uniek geïdentificeerd zijn bij alle aangesloten veilingen. We zijn als verbond ook aangesloten bij GS1 Belgilux en beheren voor onze leden GTIN-codes voor verpakte groenten en fruit, samengesteld volgens de GS1-standaarden. Via de My Product Manager tool van GS1 stellen we de verpakkings-informatie elektronisch ter beschikking van retailers en consumenten.

Onderzoeksprojecten

We zijn betrokken bij tal van onderzoeksprojecten. In 1997 richtten we samen met de KU Leuven het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT) op, een onderzoeksinstelling die zich focust op naoogsttechnologie en waarmee we actief verbonden zijn. Samen met onze leden zijn we ook vertegenwoordigd in de gebruikers-groepen van een twintigtal landbouw (LA)-trajecten. De onderzoeksprojecten worden gesteund door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en door sectorfinanciering, voor een deel afkomstig van onze producentenorganisaties.

Coördinaties

Samen met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT) coördineren we het sectorale monitoringplan voor residuen van gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen en microbiologische contaminatie. De leden voeren de monitoring uit in het kader van extern gecontroleerde kwaliteitssystemen. In 2020 werden op vraag van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedsel-keten (FAVV) talrijke bijkomende analyses uitgevoerd, naar aanleiding van externe contaminaties van gewas-beschermingsmiddelen.

We coördineren voor onze leden de wettelijke verplichtingen inzake afvalpreventie van verpakkingen: we zijn aangesloten bij Fost Plus en Valipac en om de drie jaar stellen we een sectoraal preventieplan voor verpakkingsafval op. In 2020 werd ons sectoraal afvalpreventieplan 2019-2022 goed-gekeurd door de Interregionale Verpakkingscommissie en waren de ontwikkelingen in de Groene Punt-tarieven van Fost Plus voor ons een aandachtspunt.

VOORZITTER
RITA DEMARÉ

ONDERVOORZITTERS
DIRK BERTELS
LUDO LOUSBERGH
DIRK VAN DEN PLAS

ALGEMEEN SECRETARIS
LUC VANOIRBEEK

RAAD VAN BESTUUR
PHILIPPE APPELTANS
JEF BROSENS
GUY CALLEBAUT
PAUL CORNELIS
MAARTEN DE MOOR
PAUL DEMYTTENAERE
CHRIS DEVROE
HILDE DHUYVETTER
PATRICK GROVEN
ILSE HAYEN
DIRK JANS
FILIP LOWETTE
DANNY RASKIN
HANS VANDERHALLEN

Het VBT

ORGANISATIE

Als vereniging zonder winstoogmerk (vzw) geven we onze leden inspraak en zeggenschap via vertegenwoordigers in de algemene vergadering, de raad van bestuur en verschillende werkgroepen. In 2020 vond de algemene vergadering plaats op 26 mei – online conform de corona-maatregelen – en waren er traditiegetrouw ook zeven vergaderingen van de raad van bestuur, voorbereid binnen het bestuurscomité en gecoördineerd door de voorzitter en de algemeen secretaris. Specifieke dossiers worden met de leden behandeld in diverse werkgroepen. Ons secretariaat, onder leiding van de algemeen secretaris, is verantwoordelijk voor onze dagelijkse werking.

“2020 WAS HET JAAR WAARIN WE ALS PRODUCENTEN-ORGANISATIES OOK DE KRACHT EN WEERBAARHEID VAN DE GROENTE- EN FRUITSECTOR BEWEZEN HEBBEN.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

Vlnr. **Dirk Bertels** Vz. BelOrta | **Dirk Van den Plas** Vz. Coöperatie Hoogstraten | **Dirk Jans** Vz. LTV| **Luc Vanoirbeek** Alg. Secretaris VBT | **Ludo Lousbergh** Vz. BFV

Zelfs in de meest extreme en complexe situaties zijn we erin geslaagd om op een duurzame manier voldoende kwalitatief hoogstaande producten te leveren. **Dirk Bertels** We streven ernaar om de logistieke keten, van producent tot consument, zo kort en vlot mogelijk te houden. **Dirk Jans** Coöperaties zijn de ultieme bescherming van de telers tegen de uitdagingen in onze sector. **Ludo Lousbergh** Het reactievermogen en de veerkracht van de groente- en fruitsector is grotendeels gebaseerd op het vermogen om samen te werken. **Dirk Van den Plas** Als verbond moeten we blijvend aandacht besteden aan een maatschappelijk draagvlak voor onze coöperatieve aanpak. **Luc Vanoirbeek**

Het VBT

Leden

1 Belgische Fruitveiling (BFV)

Ludo Lousbergh | Voorzitter
Filip Lowette | Directeur
T 011 69 34 11| bfv@bfv.be | www.bfv.be

2 BelOrta

Dirk Bertels | Voorzitter
Philippe Appeltans | Directeur
T 015 55 11 11| info@belorta.be
www.belorta.be

3 Coöperatie Hoogstraten

Dirk Van den Plas | Voorzitter
Hans Vanderhallen | Directeur
T 03 340 02 11| info@hoogstraten.eu
www.hoogstraten.eu

4 Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Dirk Jans | Voorzitter
Wilfried Jeurissen | Directeur
T 013 55 54 08 | info@ltv.be | www.ltv.be

5 REO Veiling

Rita Demaré | Voorzitter
Paul Demyttenaere | Directeur
T 051 23 12 11 | info@reo.be | www.reo.be

6 European Fruit Co-operation (EFC)

Sjors Kruiper | Voorzitter
Ilse Hayen | Directeur
T 012 33 99 00 | info@efcfruit.com
www.efcfruit.com

7 Groupement des Producteurs Horticoles de Fruits et Légumes du Namurois

Pascal Bolle | Voorzitter
Clémentine Lecomte | Directeur
T 081 46 11 28 | info@crieedewepion.be
www.crieeauxfraises.be

8 Ingro

Johan Vanneste | Voorzitter
Hilde Dhuyvetter | Directeur
T 051 26 01 10| info@ingrocvba.be
www.ingrocvba.be

9 Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (Lava)

Didier Algoet | Voorzitter
Maarten De Moor | Directeur
T 015 50 42 50 | lava@lava.be | www.lava.be

Het VBT

Aanvoer & omzet

In 2020 bleef de aanvoer bij onze producenten-organisaties ongeveer gelijk (-0,7%) in vergelijking met de historisch hoge aanvoer in 2019.

Qua productvolume was 2020 eerder een normaal jaar. Er was een normale aanvoer van groenten, met een stijging in de aanvoer van tomaten (+15% of +38 miljoen kg). Bij de aanvoer van fruit viel de sterke daling van het volume appelen op (-30% of -45 miljoen kg), doordat de appel-productie en -oogst zwaar getroffen werden door late nachtvorst. Ook werden er in 2020 minder aardbeien aangevoerd (-6%).

De omzet van groenten en fruit bedroeg 1.078 miljoen euro (+9%) en doorbrak daarmee de magische grens van één miljard euro. Het aandeel groenten in de omzet bedroeg 685 miljoen euro (63,5%) en het aandeel fruit was 394 miljoen euro (36,5%).

Koploper onder de groenten was witloof, dat in 2020 een sterke prestatie leverde met een omzetstijging van 22%. Voor courgettes steeg de omzet met 15%. Prei en losse tomaten hadden het daarentegen zwaarder te verduren: de omzet van prei ging 16% achteruit, de omzet van losse tomaten daalde met 14%. Voor de overige groenten zien we een stijgende omzet in vergelijking met 2019.

Omzet (€) | VBT-veilingen per deelsector 2016-2020

Voor de fruitsector is het beeld van 2020 over het algemeen positief, mits de juiste kadering. De voorbije jaren waren voor de fruitsector extreem moeilijk door zowel weersomstandigheden als topproducties in een aantal Europese landen. In 2020 maakte de fruitsector een inhaalbeweging met een omzetstijging voor appelen (+11%), aardbeien (+23%) en peren, waarvan de omzet maar liefst 34% steeg.

Ingro, de coöperatie voor de industriegroenten, presteerde ook in 2020 sterk – met een groei van 3% en een omzet van 103 miljoen euro.

Omzet (miljoen €) | VBT-leden per deelsector 2020

2019

51.284 ton	147.060 ton	8.054 ton	163.655 1.000 st	59.609 1.000 st	44.692 ton	208.442 ton	56.537 ton	227.046 ton	39.749 ton
3,044 €/kg	0,310 €/kg	1,867 €/kg	0,293 €/st	0,427 €/st	1,190 €/kg	0,387 €/kg	0,618 €/kg	0,750 €/kg	1,177 €/kg
156.108 x € 1.000	45.588 x € 1.000	15.037 x € 1.000	47.951 x € 1.000	25.453 x € 1.000	53.183 x € 1.000	80.667 x € 1.000	34.940 x € 1.000	170.205 x € 1.000	46.784 x € 1.000

Aanvoer

Prijs

Omzet

Totaal top 10 producten € 675.915.592

2020

48.433 ton	102.236 ton	7.935 ton	183.415 1.000 st	63.430 1.000 st	47.658 ton	192.113 ton	61.582 ton	265.859 ton	38.406 ton
3,974 €/kg	0,493 €/kg	2,138 €/kg	0,282 €/st	0,392 €/st	1,221 €/kg	0,564 €/kg	0,538 €/kg	0,652 €/kg	1,544 €/kg
192.473 x € 1.000	50.403 x € 1.000	16.965 x € 1.000	51.723 x € 1.000	24.864 x € 1.000	58.190 x € 1.000	108.352 x € 1.000	33.131 x € 1.000	173.340 x € 1.000	59.298 x € 1.000

Aanvoer

Prijs

Omzet

Totaal top 10 producten € 768.738.655

Aanvoer, prijs en omzet | Belangrijkste producten VBT-veilingen 2019 - 2020

> **De omzet van verse groenten en fruit doorbrak de magische grens van één miljard euro**

Aanvoer | Belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen 2016 - 2020

Omzet | Belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen 2016 - 2020

Aanvoer | Belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen 2015/2016-2019/2020

Omzet | Belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen 2015/2016-2019/2020

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli.

Hoofdpunten

Coronapandemie maakt mensen bewuster van het belang van voeding

De COVID-19-pandemie veroorzaakte wereldwijd een schok in de samenleving. Deze crisis leidde in een paar weken en maanden tijd tot een nooit geziene vloedgolf aan besmettingen en dodelijke slachtoffers en was overal ter wereld bepalend voor zowel de politieke, de maatschappelijke als de economische agenda.

Als we de corona-impact op de verschillende sectoren vergelijken, stellen we vast dat de impact op de groente- en fruitsector verschilt van de andere sectoren: consumenten bleven namelijk groenten en fruit kopen. Alhoewel de horeca grotendeels wegviel in 2020, bleef het totaal afgezette volume op peil.

DIT HEEFT TE MAKEN MET DRIE TENDENSEN

1. De **consumenten kookten vaker thuis** omwille van de sluiting van restaurants en foodservices.
2. De consumenten vonden **de weg terug naar basic, betaalbare en verse voeding** – waaronder verse groenten en fruit.
3. De **perceptie dat groenten en fruit essentieel zijn** voor de gezondheid en het immuunsysteem, groeide aanzienlijk.

Toch merkten we dat een aantal producten specifiek bedoeld voor de horeca het moeilijk kregen – vooral producten speciaal geteeld voor toprestaurants konden niet geheroriënteerd worden naar het thuisgebruik.

Om de aanvoer van groenten en fruit te kunnen garanderen, zijn er in 2020 uitzonderlijke prestaties geleverd in de hele voedingsketen – weliswaar met een prijskaartje. Zo hebben producenten en producentenorganisaties extra inspanningen en kosten moeten doen om hun personeel op een veilige manier aan het werk te zetten, terwijl de effectieve productiviteit daalde.

Toch mogen we stellen dat de groente- en fruitsector tijdens de covidpandemie een uitstekende prestatie neergezet heeft. Dit is de verdienste van de producenten, de sorteerbedrijven en vooral van het personeel, dat zijn belang en meerwaarde het afgelopen jaar overduidelijk bewezen heeft. In dit verband verwijzen we ook naar de positieve rol van de Europese Commissie die zowel voor het vrij verkeer van goederen als van personen de grenzen opengehouden heeft – vaak tegen de voornemens van de lidstaten in.

En net dankzij onze structuur van producentenorganisaties hebben we snel en professioneel kunnen reageren en heeft onze sector deze crisis het hoofd kunnen bieden.

> “
> DE GROENTE- EN FRUITSECTOR HEEFT TIJDENS DE COVIDPANDEMIE EEN UITSTEKENDE PRESTATIE NEERGEZET.
>
> **Luc Vanoirbeek**
> Algemeen Secretaris VBT

Dit hebben we als sector en als samenleving geleerd uit deze crisis:

01. Onze Europese en Belgische groente- en fruitsector is **duurzaam intensief**. Dit houdt in dat de input van grondstoffen die nodig zijn om een bepaalde hoeveelheid product te telen serieus gedaald is. Als we het voorbeeld van de glasgroenten nemen zien we bijvoorbeeld dat het telen van 1 kg tomaten of andere kasgroenten slechts een fractie van de fossiele brandstof meer nodig heeft in vergelijking met 40 jaar geleden.
02. Onze Europese en Belgische groente- en fruitsector is bovendien **de veiligste aanbieder van groenten en fruit voor de consumenten**. Zelfs in de meest extreme en complexe situaties zijn we erin geslaagd om op een duurzame manier te zorgen voor voldoende kwalitatief hoogstaande producten in de winkelrekken.
03. De Europese consument heeft de link gelegd tussen groenten en fruit en gezondheid. Uit de crisis blijkt dat deze interesse geen bevlieging of louter medische aanbeveling is, maar een **overtuiging dat groenten en fruit van groot belang voor de gezondheid zijn**.
04. In de samenleving is een **groeiend bewustzijn** ontstaan **over het belang van de land- en tuinbouwsector**. Nu er wordt onderhandeld over de verdere invulling van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid, moet deze sector alleen nog maar meer steun krijgen.
05. Het reactievermogen en de veerkracht van de groente- en fruitsector is grotendeels gebaseerd op het vermogen om samen te werken. **Coöperaties** hebben in deze crisis hun weerbaarheid getoond en bewezen dat ze dankzij een gestroomlijnd aanbod snel en efficiënt kunnen handelen.

Hoofdpunten

Farm to Fork biedt groenten en fruit enorme kansen

We zijn een organisatie die gelooft in de Europese Unie en de Europese landbouwpolitiek. We zijn actief aanwezig op het nationale én internationale toneel en we bouwen mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader.

Vorig jaar kwam de EU met een zeer ambitieus programma voor de dag. Met de **Green Deal** wil Europa mondiaal een voortrekkersrol spelen op het vlak van duurzame ontwikkeling en in de strijd tegen klimaatverandering. De Green Deal maakt integraal deel uit van de strategie van de Europese Commissie om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN-Agenda 2030 te bereiken. Met ons vernieuwd duurzaamheidsproject Responsibly Fresh Goodness by nature dragen we actief bij aan deze duurzaamheidsdoelstellingen.

Een belangrijk element van de Europese Green Deal is de **Farm-to-Fork-strategie,** die nieuwe bakens uitzet voor zowel de land- en tuinbouwsector als voor zijn consumenten. De strategie zet sterk in op een gezond consumptiepatroon, waarin groenten en fruit een cruciale rol spelen. Hierdoor krijgt de groente- en fruitsector bijzondere kansen. Ook de sector an sich wordt uitgedaagd: zo belooft de EC om tegen 2030 het gebruik en de risico’s van chemische pesticiden en de verliezen aan nutriënten met 50% terug te dringen. Nog tegen 2030: het meststoffengebruik wordt teruggebracht met 20%.

We stappen graag mee in dit ambitieuze verhaal van de EU, maar we willen dat de transitie fair, betaalbaar en realistisch verloopt. We aanvaarden geen import van producten die niet aan deze hoge standaarden voldoen. De transitie moet ook betaalbaar blijven voor de producenten, zonder dat alle kosten verschuiven van de Fork naar de Farm. Tenslotte moeten we altijd rekening blijven houden met de landbouwrealiteit. Als groente- en fruitsector worden we meer en meer geconfronteerd met fytosanitaire uitdagingen die we ook in de toekomst op een landbouwkundige manier het hoofd moeten kunnen bieden zonder daarbij het milieu te belasten.

De openheid die de EC aan de dag legt om eventueel **gentechnologie** toe te passen, stemt ons positief:

> NEW INNOVATIVE TECHNIQUES, INCLUDING BIOTECHNOLOGY AND THE DEVELOPMENT OF BIO-BASED PRODUCTS, MAY PLAY A ROLE IN INCREASING SUSTAINABILITY, PROVIDED THEY ARE SAFE FOR CONSUMERS AND THE ENVIRONMENT WHILE BRINGING BENEFITS TO SOCIETY AS A WHOLE. THEY CAN ALSO ACCELERATE THE PROCESS OF REDUCING DEPENDENCY OF PESTICIDES.

Europese Commissie
Over de toepassing van gentechnologie

De discussie over het budget dat voorzien wordt voor de ontwikkeling van de Europese landbouw blijft een cruciaal element in de voorbereiding van het toekomstige beleid. Op de Europese Top van 2020 werd hierover een en ander duidelijk, waardoor het landbouwbeleid concreet vorm kreeg.

Sinds 1996 vormt de Europese Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) de hoeksteen van het Europese landbouwbeleid voor de groente- en fruitsector. Deze aanpak wordt door de EU als model vooropgesteld voor de andere land- en tuinbouwsectoren.

Belangrijk is ook de toekomstige verschuiving van het Europese landbouwbeleid naar een ruimer Europees kader waarin de lidstaten zich vrij kunnen bewegen. Dit lijkt op het eerste zicht een vooruitgang, aangezien elk land dan eigen accenten kan leggen, maar het houdt ook enorme gevaren in voor het gemeenschappelijke karakter van de Europese landbouwpolitiek. Meer vrijheid voor de lidstaten betekent immers meer ongewenste onderlinge Europese competitie. Onze visie? Europa moet er in de toekomst op toezien dat de productie in overvolle markten niet exponentieel blijft stijgen. De verantwoordelijkheid voor subsidies en ondersteuningen van nieuwe aanplantingen bij de lidstaten leggen – zonder overkoepelend Europees kader – werkt een ongelijk speelveld en overproductie in de hand. Op lange termijn is dit voor niemand gunstig.

In Europa hebben we kennis en netwerken nodig. Zo maken we deel uit van Copa-Cogeca, de koepelorganisatie voor landbouwers en coöperaties in de EU. We nemen ook actief deel aan diverse netwerken en hadden in 2020 de eer en het genoegen om de Commissie Fruit en Groenten van deze Europese landbouwkoepel te mogen voorzitten.

Bovendien zijn we lid van l'Assemblée des Régions Européennes Fruitières Légumières et Horticoles (AREFLH), Freshfel Europe en de World Apple and Pear Association (WAPA). Zo blijven we op de hoogte van wat er in de rest van Europa en de wereld gebeurt en kunnen we collega's overtuigen van onze aanpak.

WWW.RESPONSIBLYFRESH.EU

Meer informatie vind je op:
www.responsiblyfresh.eu.

Goodness by nature

Hoofdpunten

Responsibly Fresh Goodness by nature

In 2020 hebben we weinig gecommuniceerd rond Responsibly Fresh Goodness by nature. Maar ondertussen hebben we samen met de leden-producentenorganisaties hard gewerkt aan de verdere invulling van dit collectieve duurzaamheids-project.

Nadat in 2018 een bilan werd opgemaakt van zes jaar Responsibly Fresh, met onder meer de publicatie van een derde duurzaamheidsrapport, betekende 2019 de effectieve start van Responsibly Fresh Goodness by nature, het vernieuwde collectieve project van de coöperatieve groente- en fruitsector. Begin februari 2019 lanceerden we dit project op de internationale Fruit Logistica-beurs in Berlijn.

Deze drie pijlers staan centraal in het vernieuwde project:

01. De **producenten kiezen bewust** voor een coöperatieve aanpak, want samen staan ze sterker.
02. Groenten en fruit zijn **van nature gezond**. Ze leveren een rijkdom aan smaken en dragen bij tot een gevarieerd voedingspatroon. De sector heeft daarbij aandacht voor voedselveiligheid en voedingsspaarzaamheid
03. De sector zet bovendien in op **vooruitgang met aandacht voor de natuurelementen** – groenten en fruit worden geteeld met een minimale impact op het milieu en de omgeving.

DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN

Met het Responsibly Fresh Goodness by nature project willen we ons met onze producentenorganisaties aansluiten bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals of SDG's) van **de Verenigde Naties**. Binnen de 17 SDG's krijgen er acht bijzondere aandacht.

- SDG 6 WATER
- SDG 7 ENERGIE
- SDG 8 ECONOMISCHE GROEI
- SDG 9 INNOVATIE EN ONDERZOEK
- SDG 12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE
- SDG 13 KLIMAATACTIE
- SDG 15 LEVEN OP LAND
- SDG 17 PARTNERSCHAPPEN

In 2020 hebben we veelvuldig intern overlegd over de uitvoering van het project. Producentenorganisaties en producenten die deelnemen aan het collectief duurzaamheidsproject hebben de mogelijkheid om het merk Responsbily Fresh Goodness by nature te voeren.

CRITERIA DEELNAME

Wie deelneemt aan het project moet ook enkele verplichtingen nakomen.

De producentenorganisaties moeten tweejaarlijks het Charter Duurzaam Ondernemen behalen, dat wordt aangeboden en gecontroleerd door de provinciale eenheden van het Vlaams netwerk van ondernemingen (VOKA).

De producentenorganisaties moeten de certificatie voor het QS-kwaliteitssysteem aanvullen met een beoordeling op de sociale module Freiwillige QS Inspektion Arbeits- und Sozialbedingungen (FIAS).

De producenten moeten een geldig certificaat voor de Vegaplan Standaard voor de Primaire Plantaardige Productie of de GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance (IFA)-standaard voorleggen.

Verder worden de producenten sinds eind 2020 opnieuw op regelmatige tijdstippen gevraagd naar een stand van zaken over een reeks duurzaamheidsmaatregelen.

In overleg met onze leden blijven we ook externe initiatieven rond duurzame ontwikkeling opvolgen. We zijn actief binnen de kwaliteitssystemen GLOBALG.A.P., QS en Vegaplan en hebben aandacht voor realistische en haalbare duurzaamheidscriteria voor de producenten.

In 2020 zijn de onderhandelingen voor de uitbouw van de Zuidwerking verdergezet, eerder al opgestart met Trias.

Ook participeren we in initiatieven van overheids- en onderzoeksinstellingen rond productvalorisatie en voedselverliezen.

> VIA EXTERN OVERLEG VERWERVEN WE INZICHTEN OM DE AFZET IN DERDE LANDEN TE BEVORDEREN.

Hoofdpunten

Markttoegang derde landen

Exporteren is een must voor de economische duurzaamheid van de coöperatief georganiseerde groente- en fruitsector in België – en in Vlaanderen in het bijzonder. Terwijl export naar andere lidstaten van de Europese Unie een traditie is, blijft het een uitdaging om markttoegang te krijgen in derde landen. Hier blijven we dan ook aandacht aan besteden.

Dankzij regelmatig intern overleg met onze leden kunnen we de prioriteitenmatrix bijstellen met specifieke product/land-combinaties waar markttoegang, marktintroductie en marktopvolging wenselijk zijn.

Via uiteenlopend extern overleg volgen we de ontwikkelingen op en verwerven we inzichten in handels-, producttechnische en logistieke voorwaarden om de afzet in derde landen te bevorderen.

We nemen deel aan overleg met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken en de Federale Overheidsdienst Economie, waardoor we zicht krijgen op potentiële markttoegang in derde landen, een gezamenlijk plan van aanpak kunnen opstellen en prinselijke/economische missies kunnen voorbereiden.

Onze leden worden bij de uitvoer van groenten en fruit naar derde landen of bij het evalueren van de exportmogelijkheden steeds meer geconfronteerd met specifieke fytosanitaire maatregelen en voedselveiligheidswetgeving in de landen van bestemming. Op aangeven van onze leden en het FAVV worden – waar nodig en mogelijk – sectorale dossiers en procedures uitgewerkt die de export van groenten en fruit naar nieuwe markten toelaten, mits de nodige goedkeuring door het FAVV en/of de betrokken overheidsdiensten van het derde land.

In nauw overleg met onze leden, het FAVV, de andere betrokken overheidsdiensten en Fresh Trade Belgium (FTB) staan wij in voor de uitwerking en afwerking van die sectorale technische dossiers en procedures. Voor de technische input doen we beroep op onderzoeksinstellingen en laboratoria.

De vereisten voor de export van Belgisch hardfruit naar specifieke derde landen waaraan producentenorganisaties, producenten, pakstations en exporteurs moeten voldoen, hebben we opgenomen in de sectorprocedure SP-Export-014. Begin 2020 is versie 7 van deze sectorprocedure goedgekeurd door het FAVV. Het toepassen van de vereisten geeft toegang tot de markten van Brazilië (peren), Canada (peren), Colombia (appelen en peren), Israël (appelen en peren), Mexico (appelen en peren), Thailand (appelen) en Vietnam (appelen en peren). Tijdens het groei- en exportseizoen coördineren we de toepassing van de sectorprocedure door de betrokken producentenorganisaties.

In de loop van 2020 hebben we ook expliciet aandacht besteed aan de **Brexit**, waarbij het Verenigd Koninkrijk op 31 januari officieel de Europese Unie verliet. Er volgde tot eind 2020 een transitieperiode waarin onder andere de handel onveranderd bleef, maar waarin er ook onduidelijkheid heerste over de relatie met het VK vanaf 2021. De onderhandelingen hierover waren opgestart onmiddellijk na het officiële vertrek van het VK, maar er werd pas een akkoord bereikt op 24 december. In de tussentijd volgden we relevante ontwikkelingen op en informeerden we onze leden hierover. De belangrijkste boodschap hierbij: *preparedness*, of de voorbereiding op een situatie zonder handelsakkoord. Dankzij het handelsakkoord van eind december kon de export van groenten en fruit naar het VK vanaf 1 januari 2021 verder gezet worden, mits nieuwe vereisten. Het is nu al duidelijk dat de extra administratieve lasten een negatieve invloed zullen hebben op zowel de producenten, de handelaars als de Britse consumenten.

“WE PASSEN DE VEREISTEN VOOR DE EXPORT VAN HARDFRUIT TOE. DIT GEEFT TOEGANG TOT DE MARKTEN VAN BRAZILIË, CANADA, COLOMBIA, ISRAËL, MEXICO, THAILAND EN VIETNAM.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

Thailand werkte prioritair aan ons dossier voor appelen dat we, samen met een dossier voor peren, indienden in 2015. In de zomer van 2019 stuurde het Thaise Department of Agriculture (DoA) twee delegaties naar Europa voor inspectiebezoeken: een delegatie deed Duitsland en Italië aan, de andere combineerde België en Nederland. Voor het Belgische gedeelte werkten we een vierdaags programma uit samen met het FAVV, de betrokken producentenorganisaties en de onderzoeksinstellingen. Op het einde gaf de Thaise delegatie informeel aan dat de beheersmaatregelen conform zijn met de importeisen, maar dat verdere administratieve afhandeling in Thailand nodig was. In april 2020 kwam de officiële berichtgeving vanuit Thailand dat er effectief markttoegang was voor Belgische appelen – het bewijs dat onze inzet op vlak van personeel en financiële middelen gerendeerd heeft.

Tijdens de Belgische Economische missie naar **Mexico** in februari 2019 hebben we samen met het FAVV een akkoord bereikt met Mexico over de exportprocedure voor Belgische peren. Ons dossier voor appelen werd eind 2017 overgemaakt aan Mexico. In 2019 heeft de Mexicaanse bevoegde overheid, SENASICA, een fytosanitaire risicoanalyse uitgevoerd, waarna wij de beheersmaatregelen hebben uitgewerkt. In 2020 hebben we hierover veelvuldig gecommuniceerd met SENASICA en het FAVV. Net voor de zomer van 2020 ontving het FAVV het Mexicaanse akkoord en na de nodige administratieve afhandeling was er vanaf oktober 2020 effectief markttoegang voor Belgische appelen in Mexico.

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136, B-3000 Leuven
T 016 20 00 80 | info@vbt.eu | www.vbt.eu

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136, B-3000 Leuven
T 016 20 00 80 | info@vbt.eu | www.vbt.eu